

תערוכת היחיד של טל פרנק, שובר שוויון, כוללת שלושה מיצבים פיסוליים השואבים את השראתם מענפי הספורט התחרותי תוך הצעה של מציאות חלופית ומתעתעת. כל מיצב עומד כעבודה בפני עצמה, אך השפה האיקונוגרפית המשותפת להם מעמידה רצף של אפיזודות נרטיביות המצויות במרווח שבין היומימי, השגור והמוכר לבין הפנטסטי והבלתי צפוי. זוהי מציאות בדיונית הנשענת על עולם הספורט כסמן של תרבות הפנאי העכשווית – רפרטואר של דימויים הכולל מחבטי פינג פונג, אלות בייסבול, מגרש טניס ועוד. הללו מאורגנים בסביבות פיסוליות מבויומות המעלות על הדעת נופים ומראות טבע. הכנסתם של הפריטים אל מערך פיסולי חדש מסירה מהם את התכלית הפונקציונלית שהייתה להם מלכתחילה; בהקשר הצורני והנרטיבי החדש שנוצר, אין עוד מקום להתנצחות התחרותית ולמאבקי השליטה המאפיינים את ענפי הספורט שמהם נלקחו. זיכרון הכוח שהיה כרוך בהם מתעמעם ומוטמע אל תהליך פיסולי חדש, שבו האמנית היא שמתווה את כללי המשחק והיא זו שמפעילה את הכוח.

פעולת הניכוס של אובייקט קיים עומדת במרכזו של העולם המתעתע שנוצר בשובר שוויון, בין שהוא משולב במיצבים כרדי-מייד ובין שהוא משמש כמושא לחיקוי צורני. כך או כך, כשהוא מופיע בהקשרו החדש, פרנק מותחת את גבולותיו של האובייקט מבחינה חומרית, צורנית ותוכנית כאחת, וזאת באמצעות שורה של הסטות פיסוליות מינוריות שהיא מחוללת בו. הטרנספורמציה שנעשית באובייקט משנה את התבנית החזותית שבה הורגלנו לפגוש בו ומעלה אמירה חדשה על הקיים: מערך אנכי של אלות בייסבול מידמה לשרידים של יער ארץ ישראלי לאחר שריפה; תפזורת של מחבטי פינג פונג מעלה על הדעת שלכת סתווית; ומגרש טניס נעשה לשטיח דקורטיבי שצמחייה פראית השתלטה עליו.

פרנק בוראת יקום מקביל פתויני ומטריד כאחד, המזמין את הצופה לצלול לתוכו פנימה ולהתמסר ליופיו רב-העוצמה. אך תחת פני השטח, תחת היופי המזמין, רוחשת לה מין אלימות שקטה המעוררת תחושות של ניכור ובדידות. זהו יקום בעל חוקיות הזויה המתגלה לנו בשורה של אפיזודות מבודדות, כמו נקודות שקפאו בזמן. כל אחד מן המערכים הפיסוליים חושף פריים תלת-ממדי של טבע מהונדס שהמוכר והזר מתקיימים בו זה לצד זה. יש בהם מן הפליאה והדיסאוריינטציה המרחבית האופייניים לתמונת הבדיון של סרטי אנימציה – ולא בכדי, כיוון שתהליך העבודה של פרנק ממזג על פי רוב בין הממשי והוירטואלי. כל מערך פיסולי כלל בשלב הראשון סקיצה דיגיטלית, שבה האובייקט השגור והמוכר מתורגם לסביבה וירטואלית באמצעות הדמיה תלת-ממדית. זו משחררת אותו ממטעניו הריאליים ומאפשרת חופש פעולה בלתי מוגבל בדרך אל מציאות חדשה. משעה שגבולות החומר, הריאליה וערך השימוש נפרצים, הדימוי הוירטואלי מתורגם חזרה לכלל אובייקט אמנות, באמצעות מניפולציה ממשית על החומר.

הסביבות הפיסוליות של פרנק הן בימות של חיקוי וסימולציה, זירות התרחשות המתחקות על מציאות ממשית לכאורה. ואולם, בכל תהליך יצירה שכזה מותרה האמנית 'פגם' נראה לעין ביצירה עצמה, החושף את כישלון המדיום במימוש הפרויקט המימטי. זהו רגע מכריע בעבודה, שכן עקבות הכישלון מהוות, באופן פרדוקסלי, גם את חותם ההצלחה. זה הרגע שבו מתחוויר לצופה שהסביבה הפיסולית שלפניו איננה אלא אסופה של אובייקטים, מערך חזותי שהאמנית מנסחת דרכו שאלות שמעבר לאובייקט, אשר נוגעות במושגים של יופי ואסתטיקה, שליטה וכוח, חיים ומוות.

המיצב מערכה ראשונה מציג יריעה רחבת-ממדים של דשא מלאכותי המדמה מגרש טניס בקנה מידה של 1:2. בדומה לשטיח, יריעת הדשא מגולגלת קמעה מצדה האחד, וכך נעשה מגרש הטניס למגרש 'נייד' שניתן לגלגול ולהעתקה ממקום למקום. אלא שפני השטח מכוסים בצמחייה – שלל גידולים השוללים בעיקרון את האפשרות לקיים עליו משחק כלשהו. הצמחייה הבוקעת מתוכו, מלאכותית כמו המשטח עצמו, משווה לו מראה דו-משמעי של גינה אקולוגית מהונדסת ושלווה מצד אחד, אך גם של שטח הפקר שנזנח לטובת עשבים שוטים שהשתלטו עליו בכוח של צמיחה פראית, בלתי-מבוקרת.

כפל-המשמעות שבמיצב אוצר את המובנים הסותרים של חיים ומוות. הצמחייה הצומחת פרא מורה על מהלך של התחדשות, חיוניות וצמיחה, אך הדפוס הפראי של הגידול מרמז באותה מידה גם על הרס, עיזבון וחורבן – בין שהיו, בין שעתידיים לבוא. במובן זה, מערכה ראשונה מעמיד חזיון מטאפורי המהרהר על המציאות העכשווית, על עולם של זמינות מיידית וגבולות גיאוגרפיים נזילים, על מראית עין של שפע ועודף שנועדו לעודד צרכנות כפייתית ללא גבול. מגרש הטניס של פרנק פועל אפוא כאנדרטת זיכרון המנציחה בד-בבד עבר עולם ומרחב של מציאות עתידנית פוסט-אפוקליפטית, היכן שיופי סינתטי ומהונדס של צמחייה מלאכותית משמש תחליף לצמיחה טבעית ואורגנית. הארעי והאל-זמני שוכנים בצוותא.

מערכה שנייה מורכב ממערך של מחבטי פינג פונג הפזורים לאורכו ולרוחבו של חלל התצוגה, תפזורת המדמה תלוליות של עלי שלכת שנשרו מהעץ. מאות מחבטים מעשה ידיה של פרנק פזורים על רצפת החלל, דוממים ופסיביים, ומשרטטים כך דימוי של טבע חולף, תחנה במחזוריות הזמן. התמונה הסתווית המתקבלת היא מצב ביניים, שלב מעבר השבוי בין זיכרון העבר לעתיד להתרחש. כמו בהתנצחות הדו-צדדית של משחק הטניס, גם הפינג פונג המקצועי מגלם מצב של מאבק על שליטה אשר מומר בעבודה במניפולציה החומרית המופעלת על האובייקט. כל אחד מן המחבטים הפזורים בחלל עבר כיפוף קל שהפך אותו מאביזר ספורט לעלה נושר – אורגניזם שברירי שנכנע למחזוריות של חוקי הטבע, הגיע לקצו ונשר.

עם זאת, ריבוי המחבטים מקנה לאובייקט עוצמה מסוג אחר, כזו המצטברת לנוכחות בחלל המגדירה זמן ומקום. זהו ריבוי דו-משמעי, שכן החזרה על אותו אובייקט שוב ושוב מדגישה את עבודת היד היחידנית שהושקעה בהם כ-*pièce unique* (פריטים יחידניים), אך באותה מידה היא מעלה על הדעת את תוצריו של פס ייצור בתפוקה המונית. השימוש באסתטיקה הנקייה של אנימציה ממוחשבת, בהדמיה תלת-ממדית שבה הכול מתאפשר – כולל מחבט פינג פונג המתגלגל לעלה

שלכת – מניבה דימוי מתעתע הממזג דמיון עם ממשות, את הרוחני עם הארצי. השיטוט בתוך הסצנה הסתווית הזו של עלי שלכת, השקטה והפסטורלית לכאורה, מעלה אפוא חוויה רגשית טעונה ומלנכולית, שאינה חפה מאירוניה ומנימה ביקורתית.

המיצב מערכה שלישית מציג אוסף של אלות בייסבול הנראות כצפות בזו אחר זו, בשורה אחידה, בתוך תיבת זכוכית גדולה. בקצה כל אלה נראית תפרחת מפויחת, ספק ענפים ספק שורשים הצומחים מראשה של האלה ומגולפים למעשה בעץ עצמו. תיבת הזכוכית שבה הן נתונות מזכירה תצוגה של אקזמפלרים נדירים מאזור מוכה אסון: תצוגה מדעית באופייה, המרפררת אל מערכי התצוגה המוכרים ממוזיאונים לאתנוגרפיה ולטבע. הגילוף הייחודי שבראש כל אלת בייסבול משמר את השריד של חורש טבעי במצב הפוסט-טראומתי שלאחר שריפה ומנציח את מערך הכוחות שבטבע, שאין להתנגד לו.

פעולת הגילוף שנקטה האמנית מופעלת על אובייקט קיים – רדי מייד – ליצירת חפץ היברידי האוצר בתוכו שורה של ניגודים וסתירות פנימיות. אלת הבייסבול, במקור תוצר של ייצור תעשייתי, מבקשת להשיב לעצמה את איכויותיה האורגניות הראשוניות, לשוב ולהצמיח ענפים ולחזור לחומריות הגולמית של העץ. עם זאת נשמרת בעבודה גם הצורה המוכרת של האלה עצמה, על שלל המשמעויות התרבותיות הנקשרות לענף ספורט שאין אמריקאי ממנו. מערכה שלישית מפעיל אם כן ניכוס של דימוי ייצוגי מן התרבות האמריקאית הפופולרית, חפץ הטומן בתוכו גם את עוצמת החבטה שלשמה הוא נוצר, המצמיח מתוכו אף על פי כן שרידים של נוף אפוקליפטי מוכה-אסון. התוצאה היא קינה פואטית על אוזלת היד מול כוחו התובעני של הטבע.